

kers, als ziekenzuster of -broeder, als antropoloog in de brousse. Of er niet nog extra-begeleiding nodig is? Misschien nog een lesmapje? Of een educatief project? Of een videofilmje? Of een wetenschappelijke enquête om te onderzoeken of de vrijheid van de toeschouwer wel nog volledig intact gebleven is na de voorstelling.

Versta mij niet verkeerd. Ik heb er geen behoefte aan in eigen vlees te kerven. Ik moet ten slotte ook leven van het discours en het welzijn van de artiest. Dit wil geen conservatieve oprisping worden. Het is geen verkapt pleidooi om de talloze schoolbussen verder ongehinderd hun vracht op het grote theaterplein in Antwerpen te laten deponeren, voor dat ene uur vrij. Het succes van het kindertheater ligt niet in het aantal KJT-bezoekers, in tegenstelling tot wat burgemeester Cools bij de opening van het Signaal totaal misplaatst maar zoals altijd zich van geen kwaad bewust, zelfverzekerd wist te melden.

Het theater moet een plek blijven voor het andere: een andere tijd, een andere ruimte, een andere visie, een andere mentaliteit. Het blijft de taak van het theater rimpels te maken op de al te gladde huid, pijn te doen in een heelbare tijd, wat luchtdicht is te perforeren: kunst als horde in het al te vlakke.

En inderdaad, die tegenstroom moet mee ondersteund en aangewakkerd worden, want de zee is diep en er staat veel wind. Dus toch begeleiding en bijscholing en lobbywerk en festivals en juryleden en programmatoren en douaniers. Maar dan vanuit het Sienjaar van Van Ostaijen-Van Gogh: 'le premier homme en quête de Dieu est un artiste'. Niet vanuit de hoofdletters van het Fevecc-Signaal dat zich naar mijn smaak al te zeer zelf op de borst klopt: alsof de verdienste van 'eindelijk bereikte staat van volwassenheid' zoals de rapport-diagnose van dit jaar luidt, vooral *Signaal* toekomt en niet in de eerste plaats de artiest.

Het signaal geeft de artiest, niet de organisator. Het signaal is de smokkelwaar en niet de declaratiepapieren. Het gaat erom het signaal van de artiest te versterken, niet te vertalen. Het gaat erom de horde voor het publiek recht te zetten en niet bij te schaven of af te vlakken.

Dat veronderstelt een creatief meedenken met waar de artiest mee bezig is, een verderzetten in taal, in context, met

waar het kunstwerk naar toe gaat. Kunst behoeft geen krans en zeker geen uitleg, maar is uit op confrontatie, op botsing, op polemiek, op het voortdurend openen wat in onze wereld verder dichtgespijkerd wordt. Die openheid geldt m.n. ook in het kindertheater. Affiniteit is dus een voorwaarde. Pas dan wordt de douanier een trawant, een handlanger. Hij heelt het kunstwerk: niet om het te genezen, maar om het illegaal te verkopen: dus niet in medische maar in misdadige zin.

Dat was één moraliserende vinger. Nu de volgende.

Durf

Want het kunstwerk, beste leden van de Fevecc-jury, is geen lichaam. Ook geen erotisch lichaam, zoals het metaforisch taalgebruik van jullie begerige rapport zou willen. Het kindertheater is geen lichaam dat groeit en volwassen wordt. Want voor hetzelfde geld wordt dat lichaam straks oud en is er geen kindertheater meer.

Die 'maturiteit' of 'wasdom' - ik pluk de woorden uit het rapport - is een mythe, me dunkt. Is het kindertheater nu plots volwassen omdat iemand als Johan De Hollander af en toe eens komt kijken bij een repetitie? Of omdat Ignace Cornelissen ook erkenning krijgt voor zijn werk bij de groten? Of omdat een videomaker als Frank Theys zijn camera zet op het leven van een puber? Waarom zou het kindertheater van nu volwassener zijn dan het kindertheater van pakweg vijftien jaar geleden, de tijd waarin het politieke theater - ook in zijn jeugdafdelingen - floreerde?

Het betere kindertheater deelt mee in de artistieke evolutie van zijn tijd. Zo ook vandaag: de vier genomineerde producties getuigen van actuele visies op het vertellen van een verhaal, op het spelen van een personage, op het aftasten van grenzen tussen verschillende disciplines; op een grotere autonomie van de talloze expressiesystemen in het theater; op een hernieuwde zoektocht naar materialiteit en zintuiglijkheid; op een reflectie op onze tijd met zijn moeizame strijd tussen het eigene en het vreemde; op, enzo voort.

Het betere theater voor kleine mensen is m.a.w. met dezelfde kwesties bezig als het theater voor grote mensen: als je de rapporten van de Signaaljury en de Theaterfestivaljury naast mekaar legt,

merk je trouwens nogal wat overlap, zelfde terminologie, zelfde topics. Dit artistieke en maatschappelijke engagement - dat zich uit in een permanente staat van beweeglijkheid en van openheid - is geen bewijs van volwassenheid, maar van durf: de durf om jezelf te zijn, om radicaal door te gaan, om je verbeelding te gebruiken, om het niet te gemakkelijk te maken, om je eigen ding te doen, was van compromissen en conventies. 'Het eigen zijn over alles te leggen.'

Het betere onderscheidt zich van het minder interessante theater precies in die graad van durf, in die mate van beweeglijkheid en openheid: het niet naar de smaak van je publiek toewerken, het niet plooiën naar marktmechanismen. Tegenstroom veroorzaken. De stilstand, het brakke water waarin de schouwburgen op het grote plein verzinken, vermijden.

In de algemene samsonisering van de kindercultuur kan het theater hier ook een horde zijn, een rimpel maken. De vier genomineerde producties doen dat elk op hun eigen manier, met veel verve, en een permanente ode aan de fantasie. Is het kindertheater dan nu volwassen? Ik hoop van niet.

Eigen credo

De derde geheven vinger. Het kindertheater hoeft zich helemaal niet te meten en te spiegelen aan wat er elders gebeurt. Het hoeft niet op schaal over te doen wat er in het volwassenencircuit aan de gang is. Het is weinig gebaat met kleine Bogaertjes, Van Hovetjes, Fabretjes. Het kindertheater heeft zijn eigen elan, een eigen perspectief, een ander parcours. Het heil ligt niet bij de volwassenen, maar bij het eigen artistieke credo.

En dat is overtuigend op zich. Als ik denk b.v. aan de muziek die Piet Slangen voor *Hendrik V* gecomponeerd heeft: daar is de muziek niet langer illustratie, heeft niet de functie van de zak chips tijdens de pauze en mikt evenmin op verkoop van cassettes samen met petjes, pins en t-shirts: geluid is een actieve component, dringt zich steeds op in het verhaal en is daarin de meest beweeglijke, onvoorspelbare, multifunctionele van alle gehanteerde tekensystemen. Hoe artificieel gecreëerd ook, in *Hendrik V* is het geluidsdecor eminent levend, actief en prominent aanwezig. Dat was trouwens in de vorige composities van Piet Slangen voor Het Gevolg altijd al zo. Hier is een